

UNHOITTUMATON MUISTO.

(KUVAAUS SUOMEN LUOKKASODASTA 1918.)

Kirj. KARL LILJA.

HILJA ei ollut vielä täyttänyt 17:sta ikävuottaan. Siitä huolimatta oli hänessä jo herännyt luokkavaisto. Eikä niin ihmeekään, olihan hän jo vuosia kuulunut Keravan Työväenyhdistyksen Ihanneliittoon, jossa yhteisvoimin vanhempien ohjaamana selvitettiin nuorukaisille työn ja pääoman välistä kamppailua, joka kamppailu kerran vielä puhkeaa ilmi liekiksi ja jossa kamppailussa voitaisiin toteuttaa ne ihanneliitonkin kalleimmat periaatteet, nim. palkkaorjuuden poistaminen. Maa vapaaksi riistosta, että itse kukin työtä tekevä saa nauttia tasapuolisesti työnsä tulokset. Eli toisin sanoen, pyrittiin toteuttamaan sellaista yhteiskuntaa, jossa ei ole riistäjiä eikä riistettäviä, jossa työ ja työtä tekevä määrää kaiken, jossa lapsien ei tarvitse uhrata ennen aikaansa kallista elämän nestettään, kapitaalinen veriseen uhri alttariin, vaan ihmiskunnan taimet saavat vapaasti kehittyä täyteen kukkaansa. Viettää työn tasavallan paratiisissa onnenpäivä ja toimeentulo taatuna vaimoilille, sekä vanhoille, jossa he päivän työnsä päätyttyä saisivat viettää vapaana ja huolettomana elämänsä illan.

Ennen kun tämä voidaan toteuttaa ja ratkaisevin askelin tästä järjestelmästä astua työn tasavallaan, täytyy meidän saada joukkomme kyllin voimakkaaksi, sekä ennen kaikkea tietoiseksi, että työlläiset tietävät tehtävänsä ratkaisevalla hetkellä ja epäroimättä.

Niinpä Hiljakin oppi jo taimena tuntemaan omansa, sekä miljoonien osatovereidensa kurjan aseman jonka uhriksi täytyi alistua työväenluokan luokkatiedottomuuden tähden. Vaan Hilja otti suunnan suoran itselleen, hän vannoi sydämessään uuraavansa elämänsä luokkansa sorrettujen hyväksi, olkoon oma persoonallinen kohtalonsa mikä tahansa.

Niinpä Suomen työväen olosuhteet kärjistyivät siihen pisteeseen, että ratkaiseva hetki teki tuloaan ja silmin nähden syttyi vallankumous. Taistelut ovat jo alkaneet, nyt oli saavuttu siihen mihin jo vuosia oltiin tähdätty. Hiljan sydän sykki kiihkeästi. Hän muisti nyt Ihanneliitossa olleet keskustelut, että työlläiset tietäisivät tehtävänsä ratkaisevalla hetkellä epäroimättä. Hän oli itse puolestaan puoleksi pelon, puoleksi innostuksen valtaamana. Hilja valitsi itselleen tehtävän. Hän oli nyt punakaartissa sairaan hoitajattarena, auttaa parhaanpansa mukaan sorteineita tovereitaan. — Ihanneliiton toivo oli täytetty, työlläiset tiesivät tehtävänsä. Punakaarti kulki voitokkaasti eteenpäin, lyöden lahtari armeijan tuon tuostakin tieltään pois. Varmalta näytti, että riistojärjestelmä ei enään koskaan palaa Suomeen takaisin ja että nyt saavutetaan se jota niin kauan on kaivattu, "vapaus". Sen innostamana punakaarti taisteli lyöden esteet tiel-

tään. — Se punakaartilais-osasto, johon Hilja kuului oli kulkeutunut jo Hämeenlinnaan saakka. Lahtareiden vastustus oli jo heikentynyt siinä määrin, että sen hyökkäyksistä ei ollut enään pienintäkään pelkoa. Punakaarti sai nyt esteettömästi levähtää monen viikon raskaan ponnistelun jälkeen. Mielel oli hilpeät ja innostuneet, sillä oltiinhan saatu vihdoin viimeinkin peto karsinaan. Tulevan aamun rusko sarasti nyt kirkkaana. Tiedettiin, että auringon säteet pääsevät nyt paistamaan sinnekin, mihin ei ollut tähän saakka sallittu päästä.

* * *

Vaan nyt kääntyy historian lehti. Ei arvattu, että vieraat vallat sekaantuvat Suomen sisäisiin asioihin. Saksa oli lähettänyt sotajoukkonsa murhaamaan Suomen työlläisten taistelun saavutukset. Sen sota laivoja risteili ympäri Suomen rannikoita. Sotilaat astuvat jo murhakoneineen maalle. Alkaa uusi taistelu, verisempi kuin edellinen. Punakaartilaisien väsymättömästä ponnistelusta huolimatta, pääsevät valkosudet valloilleen. — Punaset olivat hävinneet. — Sudet saivat alkaa mielityönsä — tiedämmehän jo miten tyystin he suorittivat osansa tässä näytöksessä. —

Punakaartilaisia alettiin murhaamaan säälimättä. Heitä murhattiin tavalla, jota tuskin verisemmätkään historian lehdet ovat saaneet nähdä. Loput sullottiin vankiloihin, joiden kurjuutta ei tunne muut, kuin niiden asukkaat. —

Hilja oli yksi niiden joukossa, joita lahtarit eivät kerinneet heti ensi tuokiassa murhaamaan, joten hänen osalleen tuli vankila. Siellä sai tyttö parka virua äärimmäisen kurjuuden keskellä kuoleman irvistellessä jokainen hetki. — Tulevaisuuden ihanteet olivat nyt kadonneet. — Kenties — ijäksi. — — — —

Yli kolmen kuukauden oli tyttö jo vankilassa, valkoisten kidutus helvetissä. Satoja osatovereitaan oli jo tällä ajalla sortunut kuoleman avonaiseen syliin. Toisia kuollut suoranaiseen nälkään sekä osa lahtareiden valmistamiin myrkkyyannoksiin, enin osa kuitenkin noiden verenhimoisten valkosuusen säälimättömän raatelun uhriksi — raatelun jota ei kukaan muu voi toimittaa paitsi ainoastaan valkoiseksi itsensä maalainut Suomen lahtari. —

Yö on taas kulunut vankila helvetissä, pitkä helvetillinen sekamelskan yö sen asujamille. Kukaan ei tiennyt vankilan pimeydessä montako heistä on enään jälellä, sillä niin monta uhria olivat lahtarit sieltä kulettaneet, ottaneet ken eteen sattui.

Kuularuiskut soittavat kuoleman hymniään vankilan ulkopuolella, niin lähellä että uhrien vihlovat hätähuudot kuuluivat helposti ja saivat täydelliseen epätoivoon ja sekamelskaan ne, jotka olivat teljettyinä vankilan muurien pimentoon.

Yö oli kulunut jo siinä määrin, että auringon

ensi säteet ilmoittivat päivän saapuneen, joten vankilan pimennossakin alkoi jo erottaa toisensa, sillä auringon säteet tunkeilivat sisälle ahtaista ikkunan reijistä, ikäänkuin todisteeksi siitä että luonto ei ole vielä unhottanut näitä inhimillisen etu-vartioston taistelu-armeijan jäseniä.

Kello oli 7:män tienoissa aamulla kuin naisten vankila-osastoon hoiperrellen astelee miespuolinen raatajavanhus — nyt vanki. Näköjään yli 90:nen vanha, kalpean kellertävät sisään painuneet posket elottoman näköiset kuoppaan painuneet silmät. Kukaan ei näyttänyt vanhusta tuntevan. Hän jää tuijottamaan eteensä.—Vaivaloisesti hän luo katseensa ympärilleen, äkkiä hänen katseensa muuttuvat, näyttää kuin hän olisi saanut suonenvedon. Hänen katseensa oli nyt tähdättynä suoraan Hiljaan; hän oli tuntevinaan Hiljan, hetkisen hän vielä tarkistelee ikäänkuin hakien todistetta mielikuvitukselleen.

Vanhuksen voimat herpaantuu, huulet alkavat väräjäämään, hän laskee polvilleen Hiljan eteen, helästi ottaa vanhus nuorukaisen syleilyynsä, puristaa tämän rintaansa vasten, jossa sydän kiihkeästi aaltoilee. Vanhus puristaa huuliansa yhteen vaan itku ponnistelusta huolimatta tulee esille niin että sen toisetkin huomaavat; vanhus sopertaa, minun rakas lapseni, minä olen isäsi, en kysy miksi olet tänne joutunut, tiedänpä sen. Lapsi rakas sinä ihmiskunnan viaton ruusu, sinä isän ja äidin ikuinen toivo. — En voi ajatella enää, kuiskaa vanhus. Epätoivon, pelon ja kauhistuksen valtaamana takeruu sanat vanhuksen kurkkuun.

Nyt Hiljakin tuntee miehen. Hän on 65 vuotias isänsä. Lähtenyt toisessa punakaartilais-osastossa (vapaaehtoisena) taistelemaan valkoisia vastaan, joka tie päättyi vankilaan. —

Nyt astuu sisälle olemus, joka muistuttaa enemmän petoa kuin ihmistä, kaikki näkyy kauhistuvan, nähdessään hänet; hän on vankilan komentantti;

hän astuu suoraan Hiljan eteen, käskää tämän seurata häntä. Hilja irrottaa tyynesti itsensä isästään, puristaa vielä hennoilla käsillään isänsä kalpeita poskia, sitten kuiskaa isälleen — ehkä ollaan nyt määrän päässä, hän luo vielä silmäyksen tovereihinsa, ikäänkuin jäähyväisiksi, jonka jalestä he poistuvat. —

Hilja joutui nyt jääkärien eteen, jotka keskustelivat, mitä tuolle naaras-punikille olisi tehtävä. Murha-aikeensa he kumminkin sivuuttivat, he toivoivat saavansa tuon viattoman ruusun, jonka sinisissä silmissä vieläkin hehkui pitkän kidutuksenkin jälkeen puhtaan sekä viattoman elämän säteet. He toivoivat saavansa prostitueraata Hiljan ensi lemmen. — Ne toiveet eivät tällä kertaa toteutuneetkaan. — Hilja vietiin nyt kirjan pitäjäksi vankilaan, joten hänen olonsa hieman parani, joskin hän oli ankaran kurin alla vieläkin. — 3:me kuuta oli taas vierinyt. — Isä oli tällä välin menetännyt järkensä. — Vankimankin ihmisen fyysillinen niinkuin henkinenkin voima murtuu äärimmäisen kidutuksen keskellä.

Nyt oli Suomen työväenluokka päässyt niin paljon jaloilleen, että se vieraiden valtojen auttamana pakoitti Suomen hallituksen raottamaan vankilain ovia. Niinpä Hämeenlinnastakin osa päästettiin ehdonalaiseen vapauteen. Hilja oli yksi niistä, jotka pääsi hengittämään raitista ilmaa — isän jäädessä vankilaan.

Kolme päivää ehti Hilja olla kotona kun Hämeenlinnasta tuli tieto, että "isäsi on kuollut" — isäni kuollut — "murhaajat", huudahti Hilja. Se ei voi muuten olla mahdollista. Ne ovat raadelleet hänet, Hilja kuiskaa — isä — "Rikos" — minä soviton kärsimäsi vääryyden. — Siellä makaa isä, satojen toisten uhrien joukossa — maaemon syleilyssä — he ovat uhreja, vapauden marttyyreita, joita me emme koskaan unhoita.

VAPUN VIETOSTA REI MAISSA.

ENTISTÄ selvemmäksi tuli tänä kevänä Vapunpäivänvietto eri maissa kansainvälisenä yleisenä juhlapäivänä, kuin ehkä ennen. Sitä jo suuressa määrin juhlittiin sekä vanhassa, että uudessa maailmassa.

Amerikan Yhdysvalloissa vietettiin Vappua lakkoissa.

Selvemmin Amerikan teollisuusunioihin järjestyneet työläiset ottivat Vapunpäivän vastaan suurissa lakkoissa kuin koskaan ennen. Tämän keväiset lakot ainakin hyvästi voi verrata vuoden 1886 vuoden merkillisyyteen työväenliikkeen kannalta katsottuna.

Jo ennen Vappua menivät lakkoon merimiehet ja puutavaratyöläiset, joista lähempi selostus on toisessa paikassa tässä julkaisussa. Heti Vapun jälkeisinä päivinä lakot levisivät muillekin aloille erikoisesti rakennusteollisuuteen.

Saksassa.

Saksasta tulleet uutiset kertoivat Vapun jälkeisinä päivinä, että siellä työläisten osanotto Vappu juhliin oli suurempi kuin milloinkaan ennen. Niissä myöskin tuomittiin ankarasti Saksan suurkapitalistien vehkeily ranskalaisten kanssa, vaikka myöskin Ranskan yritystä orjuuttaa saksalaista työväes-